

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ HENRY DERIEUX

H ΧΑΜΕΝΗ ΕΥΤΥΧΙΑ

Δε υτ έρα ο Δε ζε υ β ο ρ ο υ . — Η ζωή περιέχει πολλή γοητεια και ή άναυνησις διαδεχονται ή μια την άλλη... Πώς έχετε την άξιοσι ένας γιατρού, ένας γέροντ γιατρού να θυμάται όλα τα πρόσστα των έπισκεπτών του; Χθές εν τούτοις υπά άναυνησις, υπά μαζουνη άνάυησις, προβαίνε από τα βάθη του παρελθόντου. Χθές, καθώσ έδιάβαζα στο γραφειο μου, είδα ν' άνοιγη ή πόρτα και να μπαιν ή μέσα υπά γυναίκα με θλιβερά πρόσστα, κρατώντας στα χέρια της ένα άρρωστο παιδάκι.

Έκνύταξα το παιδι για να ιδω από τι άρρωστεια έπασχε, χωρίς να πολυπροσέξω στην άοχη τη γυναίκα. Όταν όμως την εντύταξα καλύτερα, είδα ότι το πρόσστα αυτό δεν μου ήταν έντελώς άγνωστο, ότι κάποιον το είχα συναντήσει, χωρίς όμως να θυμάμαι τότε κατ' ουδ' ου...

Έξαυνο ή γυναίκα με ζύταξε κ' αυτή κατάματα και με ρώτησε :

— Θυμόσαστε, γιατρέ, την έπαυλη των Πυρρηναίων;

Τά λόγια της αυτά ζήτησαν μέσα μου όλα το παρελθόν μου, Θυμήθηκα το άστροβαμένο έφημο σπατά των Πυρρηναίων, όπου έπληγανα και περιουσια το καλοκαιρι μου όταν ήμωνα μαθητής. Η γυναίκα αυτή ήρθε ένα άνοιξιότακο άπόγευμα να δη τη μητέρα μου, με την όποια ήσαν φίλενοις...

Άφου έξήτασα το παιδι της, το πήρε στην άγκαλιά της, με χωρετησε κ' έφυγε. Θά την ξαναδώ τάχα; Δεν ξέρω. Όσοστο ή ματιά μου μου έφθίξε φεύγοντας, με κάνει να έλλίξω ότι θα την ξαναδώ.

Τρίτη βράδυ. — Τα πρόσστα που συναντήσαμε κάποτε στη ζωή μας, κομψόντα βαθιά μέσα μας, σκεπασμένα με τόν πυκνό πέλο της λήθης. Χθές όσόστο ο πυκνός αυτός πέλος άνασφίγηκε και ξαναείδα πάλι αυτή τη θλιβερή γυναίκα, όπως την έβλεπα τότε, ένα φαιδρό και άφρόντιστο κορίτσι. Θυμήθηκα άμέσως τη σκωθωπή, μεγαχολική όμη της μητέρας της και το άθωο, δροσερό πρόσστα της μικρής άδελφής της. Η ήμερα εκείνη θα μου μείνει άληθμόνητη. Καθίμαστε στο σάλονο.

Έπάνω σ' ένα τραπέζια βρισκόταν ένα βάζο με μενεξέδες. Άφου μιλήσαμε για ένα σωρό πράγματα, ή μητέρα μου έπρότεινε να κάνουμε ένα μικρό περίπατο στο πάρκο.

Τά κορίτσι, καθώσ περπατούσαμε, με εχλαν βάλεη στη μέση. Μιλήσαμε, κουτσομιλέσαμε, γελήσαμε μ' όλη μας την καρδιά. Ένα πουλι, κοιμένο άνωμεσα στα φύλλωματα ενός δέντρου, κελαιόοισε άκατάστατα. Έν τούτοις, όφειλω να όμολογήσω, ότι δεν έννοιουσα καμιάν αισθηματική συγκίνησι κείνο το άπόγευμα. Δεν ήμια καδολον αισθηματικός.

Το βράδυ τά κορίτσι ετοιμάστηκαν να φύγουν. Έξαυνο όμως, καθώσ τά συνοδεύαμε ώσ στην έξοορτα, ή Καίτη—έτσι την έλεγαν—θυμήθηκε ότι ελεγε ξεχάσει τη ζακέτα της στο σάλονο. Έτρεξα τότε μέσα, την πήρα και πριν βγω πάλι έξω, άρπαξα το μπουκέτο με τούς μενεξέδες που βρισκότανε μέσα στο βάζο και το έβαλα μέσ' στην τσέπη της ζακέτας της. Δεν ξέρω τί μου ήρθε να το κάμω αυτό...

Άτ' εκείνο το βράδυ δεν την ξαναείδα πάλι. Έγώ έντομιατά είχα έγκρασταθώ στο Παρίσι, είχα άφροσθώ στη δουκεια μου κ' ουτε τη θυμόμωνα καν. Γι' αυτό δεν ξέρω τί να ύποθέσω όταν συνλογίζομαι αυτή την άλλοχητη ματιά που μου έφθριξε καθώσ έβγαινε απ' το γραφειο μου γνέσ το βράδυ.

Τετάρτη. — Άπόψε ήρθε πάλι μόνη της. Ήρθε, όπως μου ελετε, να με ρωτήση για το παιδι της. Όταν τής ελετα ότι πάσχει από μια επικίνδυνη άρρωστεια κ' ότι εινε ζήτημα αν θα ζήση πολύ, γλώμισσε κ' έγινε σάν πεθαμένη. Έπειτα, μάνοντας το κεφάλι της με τά δυό της τά χέρια, σωριάστηκε σε μια πολυθρόνα που βρισκόταν κοντά της κ' άρχισε να κλαίη πικρά, άπαρηγόρητα...

Όταν την είδα σ' αυτή την κατάσταση, κατάλαβα άμέσως ότι δεν

έλακε να της μιλήσω μ' αυτών τον τρόπο για το παιδι της, και προσπάθησα, όσο μπορούσα, να την ενθαρρύνω. Τού κάμω όμως; Η Καίτη ήταν άδύνατο να συγκρατήση τά δάκρυά της, τούς λογμούς της.

Μολοντι το επάγγελμά μας δεν μας επιτρέπει να συγκοινοίμεθα τόσο εύκολα, όσόστο, βλέποντας αυτή τη γυναίκα να κλαίη, να άδύρετα μπροστά μου, δεν μπορούσα να συγκρατήσω ένα ασθμα οίκτου και θλίψους γι' αυτό το πλάσμα.

Έπληγα κοντά της, τής έπιασα τά χέρια και προσπαθήσα να την παρηγορήσω. Άδτη τότε σήκωσε φιλά το κεφάλι της και με ζύταξε με τά βρογχόμενα από τά δάκρυα μάτια της, με το ύφος του ανθρώπου που νοιώθει ότι τίποτα παιδι δεν εινε σε θέσι να τον συγκρατήση στη ζωή...

Κατάλαβα τότε ότι ή θλίψη της, ο πόνοσ της τραβοόσε μαζύ-τερα από τής έφήμερες άπογοητεύσεις της ζωής, μαζύτερα από το παιδι της άόμια, κατάλαβα ότι ο πόνοσ της ελεγε τής ριζες του βυθισμένεσ στα βάθη του παρελθόντου...

Σε μια στιγμή, φεύγοντας το μαντήλι από μάτια της, με ρώτησε με φωνή γλυκερά, όσμνηνη, άπειρώσ θλιβερά :

— Δεν έσομασθίζατε τίποτα ποτε... δεν νοιώσατε τίποτα από τον μεγάλο, άνέχαρηστο πόνο μου;

Και μου έσομολογήθηκε τά πάντα.

Ό, τι θλιβερό, όδυνηρό έσομολόγησε :

Μιλόνεσ μάν όλόκληρη ώρα, μόλις κατορθώνοντα να συγκρατή τά δάκρυά της, κ' όσοσ φουξέσ σομολογίζομαι τά λόγια της, ή ψυχή μου σπαράζει. Η τελευταία βραδυά που περάσαμε μαζύ στην έπαυλη των Πυρρηναίων ήταν, όπως μου έσομολογήθηκε, μια βραδυά άληθμόνητη γι' αυτήν, μια βραδυά από την όποια ένόμιζε ότι θα ξεηράτω ή ζωή της, το μέλλον της, ή εντύχη της. Ό, πόσα όνειρα έπλησε κατοπίν για μένα, το δυστυχημένο αυτό κορίτσι, πόσοσ νύχτες άγρυπνίας κ' έξανητικώς άναμνησις περάσε περμιμένοντας να γυρίσω!

Άλλοίμονο!... Φανταζόταν ότι την άγατώ κ' έλλίξε πώσ θα γύριε μια μέρα να την πάρω!

— Και πώσ φαντάσθηκες ένα τέτοιο πράγμα; τη ρώτησα.

— Άπό τούς λίγους μενεξέδες που κείνατε εκείνο το βράδυ στην τσέπη της ζακέτας μου, μου άποκρίθηκε.

Την άκουσα να μου διηγείται αυτό το περιστατικό, το όποιο έγώ είχα λησμονήσει πάλι, κ' έμεινα κατάπληκτος!

Προσπάθησα τότε να φρονάξω, να διαμαρτυρηθώ γι' αυτή την παιδιάτικη τρέλλα μου, μα δεν είχα τί δύναμη. Ένοιουσα τά λόγια μου να πνίγονται στο λαμό μου...

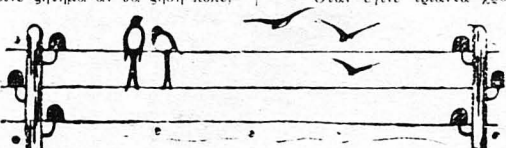
Μ' άλλοίμονο! Πώσ μπορούσε μια παιδιάτικη τρέλλα μου να έχη τέτοια όλεθημα επίδρασι επάνω σ' αυτή τη γυναίκα!... Πώσ φαντάσθηκε ότι μπορούσα να την άγατώ;... Κι' άόμια περσιόοτο, πώσ φαντάσθηκε ότι μπορούσα να την πάρω γυναίκα μου; Άλλοίμονο! Η Καίτη ήταν μια εύαίσθητη, μεγαχολική φουξέ και με τούς μενεξέδες εκείνοσ συντάτισσε τη ζωή της, και την εντύχη της! Γι' αυτήν ήμουν ο σομολής νυμφίος, ο όποίος περμινε την κατάλληλη εύκαιρια για να της φανερώση τά εντυχια άσθηματια της καρδιάς του... Και με περμινε... Με περμινε όλόκληρη ζωή... Σ' αυτό το άναμιατέξιν άπέφουσε πολλές προτάσεις γάμου, περμινοντασ σομολή τον έλεγκτο της καρδιάς της... Ό, τι άγνοϊώδης, τι δραματική άναμνησι! Έκείνη την εποχή ήταν είκοσι χρόνων κορίτσι... Με περμινε δεκα όλόκληρα χρόνια!

Όταν έγινε τριάντα χρόνων, άπεπλήστηκε πάλι και, βλέποντας ότι δέιτερχε τον κίνδυνο να μείνη άνύπαντη για πάντα, έθαψε το όφωσι, παρθενικό της όγειρο στα βάθη της καρδιάς της και πήρε τον πόθο που βρέθηκε μπροστά της.

Ο άνδρας της όμως ήταν φιλάσθενοσ κ' έπειτα από δυό χρόνια

Έκνύταξα το παιδι για να δω από τι άρρωστεια έπασχε...

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΠΩΣ ΑΡΧΙΣΕ ΤΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΤΟΥ ΣΤΑΔΙΟ Ο ΤΣΕΧΩΦ

Η νεότης του Τσεχωφ. Μιά εξοικονομούσε τον επίσημό του. Συνεργάτης αστερινών περιδικών. Τι έγραψε. Στόχος του ή πεδρές. Ο ένθεουσιασμός του Γκριγκόροβιτς. Το ενδιαφέρον του κοινού. Αι επιθέσεις των έχθρων του. Στην ψάχ και μεθυσμένος μάλιστα!... Τιμές και βραβεία. Μία θεατρική αποτυχία. Ο θρίαμβος του «Γλάροφ». Ο Τσεχωφ ως γικτρός. Γιατί έγκατέλειπε την επίσημη. Ένα θλιβερό περιστατικό, κλπ.

Είκοσι πέντε χρόνια μιά ζωούσαν από το θάνατο του μεγάλου Ρώσου διηγηματογράφου Τσεχωφ και χαμιά πενηταριά άπ' την εποχή που άγνωστος και άσημος ακόμα, άρχισε να δημοσιεύη τα πρώτα του έργα.

Φτωχός φοιτητής της Ιατρικής ο Τσεχωφ την εποχή αυτή, έχοντας στη ράχη του το βάρος ολόκληρης οικογενείας, συνεργαζότανε για να τα βγάλη πέρα σε διάφορα σατυρικά περιοδικά, το «Τριτάκι», το «Συνητηρία» και άλλα, γράφοντας μικρά εθίμα πελολογημένα. Μοναδικό θέμα του ήταν η πεθερά, γιατί κάθε άλλο θέμα μπορούσε να θεωρηθή έμπολο τότε άπ' την Τσαρική λογοκρισία και να πιά ο συγγραφέας στη φυλάξη. Έπί χρόνια λοιπόν ολόκληρα έγραφε ο Τσεχωφ για να βγάλη τον έπισοπό του, ιστορίες τόσο άνοστες και άναυδες, που κάνουν τον αναγνώστη που θά τοίμηση να τις διαβάση, να κοιμηθή όρθός!...

Όταν μάλιστα τα θέματα του εξητλούντο, τότε κατέφευγε κ' αυτός στην αντιγραφή. Έκλεβε διάφορα χιλιοδιουσιμεμένα ανέκδοτα, τα άλλαξε ελαφρώς και τα παρουσιάζε για δικά του!...

Επίς της εργασίας αυτής ήταν ύποχρημένος να βιώση και τις λεζάντες των γελοιογραφιών, που έδημοσιεύοντο στα περιοδικά που έδούλευε.

Έκανε, μ' άλλους λόγους, μιά δουρεία αναρή και άχαρήστη!...

Και κανείς δεν θά μπορούσε να φαντασθή πως ο συνεργατάς αυτός των αστερινών φυλάδων, θά γινόταν μιά μέρα μεγάλος συγγραφέας!

Αυτός και στα άσημα αυτά πρώτα δημοσιεύματα του Τσεχωφ, στις κομικές σημειές της καθημερινής ζωής, στους διαλόγους των παιδιών και των μουζίκων, στην περιγραφή της αθλίας ζωής των δημοσίων υπαλλήλων, έπληχε ένας άσημητος τόνος αληθείας, κάτι το ζωντανό και ελακινές!... Τα προτερήματα αυτά του νεαρού συγγραφέως τράβηξαν την προσοχή του φημισμένου την εποχή εκείνη Ρώσου μυθιστοριογράφου Γκριγκόροβιτς, νεανικού φίλου του Δοστογιέσκου. Ο Γκριγκόροβιτς έγραψε τον Τσεχωφ μιά έπιστολή, στην οποία του εξέφραζε την έκτίμηση και τον θαυμασμό του.

Η έπιστολή αυτή άναστατώσε κυριολεκτικώς τον Τσεχωφ. «Επί πέντε χρόνια τώρα—άπάντησε του Γκριγκόροβιτς—που συνεργάζομαι στις εφημερίδες και τα περιοδικά, συμμερίζομην την γενική γνώμη για τη συγγραφή σου άξια. Έπίστενα δηλαδή πως είνε μηδαμινή, πως δεν άξίζει τίποτε περισσότερο άπ' τους άλλους. Κ' έτσι έγραφα τα διηγημάτα του έντελώς μηχανικά, όπως ένας ρεπορτάζ περιγράφει μιά πορκαιά. Το γούμμο σας όμως με άφάντισε, μούδωσε ζωή, έλάτδες, θάρρος. Τώρα πειά θά εργαθώ και θά νικήσω!»

την άφησε χίμα μ' ένα άρροστο, καχεκτικό παιδάκι!...

Είχε την πεποίθηση ότι δεν εθιθνομών καθόλου για τη δυστυχία της, πόσσο έγειρο το κεφάλι μου σαν να ήμουν ένοχος και της έστρεξα το χέρι. Με σφιγμένη καρδιά κατόπιν της έγραψα μιά συνταγή για το άρροστο παιδί της και τη συνόδεσα ως την πόρτα... Χαϊρετήθηκα σιωπηλά, μην τολμώντας ν' αντικρίσωμε ο ένας τον άλλο!...

Όταν έκλεισε η πόρτα, έβρινα λίγα λεπτά σαν άπολιθωμένος, ένω τα μάτια μου, που μόλις κατώρθωσαν να συγκρατήσουν τα δάκρυά τους, έβλεπα ν' αναδειώνται οι λίγα εκείνοι μενεξέδες—σύμβολο μιάς φειγαλέας, άπατηλής ευτυχίας.

ΤΟ ΕΝΣΤΑΝΤΑΝΕ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ».

Φωκίαν Νέγης

Είκοσι τεσσάρων χρόνων ο Τσεχωφ δημοσίευσε μιά συλλογή διηγημάτων, «Τα Παρθιά Διηγήματα» που βριανον μονιάς το όνομά του πασίγνωστο. Στα σωόνια της Πετρούπολεως ήταν περιζήτητος. Ο Ζουβόφιν, περίφημος συντηρητικός δημοσιογράφος της εποχής, έχθρος των φιλελευθέρων, τον πήρε υπό την προστασία του και του εξησφάλισε ζωή άνετη και έλευθερη, έως δτου η περιφημη δικη του Ντάφρινος τοίς έχώρισε άποτόμως. Ο Τσεχωφ

ζωφ έτάχθη με το μέρος των φιλελευθέρων και τών διανοουμένων, ο Ζουβόφιν με το μέρος των συντηρητικών.

Όλοι οι Ρώσοι συντηρητικοί άρχισαν τότε άγριο πόλεμο κατά του Τσεχωφ. Τον έβριζαν, τον περιγελοούσαν, τον σάτυριζαν, τοίγγραφαν πως το μέλλον του θάνα οικότρο, άδοξο, γελοίο!...

Ένας μάλιστα άπ' αυτούς του έγραφε επί λέξει τα έξης: «Θά πεθάνης μεθυσμένος σε μιά ψάβα!...»

Ο Τσεχωφ που δεν έκανε το χιούμορ του και στις κομικώτερες στιγμές της ζωής του, άπάντησε στον προφήτη αυτόν:

«Καλά, θά πεθάνω στην ψάβα, βστο, αλλά γιατί σόνει και καλά θέλεις νάμα και μεθυσμένος; Άηδισαίμενος άπ' όσα γράφεις βσω!»

Αυτό είνε εύλογο. Άρκεί να σε διαβάση κανείς για να άνακατενή φρικτά το στομάχι του!...

Μολαταύτα, παρά τις επιθέσεις των έχθρων του, ίσως μάλιστα και χάρις σ' αυτές, ή άφημ του Τσεχωφ όλοένα και μεγάλωνε. Το Κοινό άρχισε να προσέχη τον έξυπνο και τόσο βαθιά έβρινα συγγραφέα, τα διηγημάτα του διαβάζονταν άπ' όλες τις τάξεις και άρεσαν ύπερβολικά. Ο Τσεχωφ ήταν ίκανοποιημένος. «Με διαβάδων, έλεγε, Άρα μ' έχων διακώς στόν σου και στην καρδιά τους!...»

Το 1898 ή Ακαδημία της Πετρούπολεως άπένεμε στον Τσεχωφ το μεγάλο βραβείο Ποΐταν. Δυό χρόνια άργότερα έξελέγη ακαδημαϊκός, δεν έδχθη όμως τον τίτλο που του προσφερότο, μόλις έμαθε ότι ο Τσάρος είχε άρνηθή να έγκριώση την έξοχη του σαναδέλφου και φίλου του Μάξιμ Γκόρκου.

Ο Τσεχωφ έγραψε, ως γνωστόν, και θεατρικά έργα. Ο «Γλάροφ», το πρώτο του δράμα, έσημείωσε καταγώδη αποτυχία! Ο κόσμος, στις δραματικώτερες στιγμές, έξέπασε σε γέλια!... Ο συγγραφέας έφυγε άτελασμένος από το θέατρο, περιπλανήθηκε όλη τη νύχτα στους δρόμους και το πρωί πήγε και έγκατεστώθη-

σε σε μιά έξοχη.

Η αποτυχία όμως αυτή δεν τον άπεθάρρυνε. Όταν έστειρα από δυό χρόνια το «Καλλιτεχνικό Θέατρο της Μόσχας» ζήτησε άπ' τον Τσεχωφ να παίξη τον «Γλάροφ», ο συγγραφέας έδωσε προθύμως την άδεια. Την φορά αυτή το έργο έθριάμβευσε. Μεγάλη έπιτυχία έσημείωσε επίσης και τα τρία κατοπιά θεατρικά έργα του Τσεχωφ και ίδιος «Η Κερασιά».

Έτσι άρχισε το φιλολογικό του στάδιο ο Τσεχωφ. Και κατώρθωσε να έπιπλήση, κατόρθωσε να θριαμβεύη, παρά την αντίθεση των έχθρων του, παρά τις άπογοητεύσεις που αισάθηκε.

Ο Τσεχωφ είχε σπουδαία γιανός, μιά γρήγορα έγκατέλειπε το πάγγελμα του Άσκληπιάδου. Αίτια αυτού ύπηόξε κνίως το έξης περιστατικό: Είχε ένοκήσει στην Πετρούπολη κάποια έπιδημία. Ο κόσμος είχε τρομοκρατηθή, άθροο θάνατοι έσημειούντο καθημερινώς. Ο Τσεχωφ ένοσήλευε την περίοδο αυτή μιά ολόκληρη οικογένεια. Δυστυχώς, παρά τας προσπάθειάς του, τρία των μελών τής οικογενείας άπέθανον.

Το γεγονός αυτό έθλιψε βαθύτατα τον ελασθητο Τσεχωφ. Τον έλάτρωσε και τον άπεγοήτευσε τόσο, ώστε άποφάσισε να έγκαταλείψη το ιατρικό έπάγγελμα και να έγκατέλειψε!...

